

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ЕКОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

РІШЕННЯ

від 30 червня 2021 р.

№ 88/12

Про схвалення рекомендацій слухань у
Комітеті на тему: «Розвиток законодавчих засад
екологічного страхування в Україні»

Розглянувши проект рекомендацій слухань у Комітеті на тему: «Розвиток законодавчих засад екологічного страхування в Україні», наданий Комітету, відповідно до листа № 247д9/5-2021/209846 від 25.06.2021, народним депутатом України, заступником Голови Комітету, головою робочої групи Комітету «Про запобігання і відшкодування екологічної шкоди», беручи до уваги інформацію, надану Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, а також пропозиції, висловлені у виступах під час обговорення розвитку законодавчих засад екологічного страхування в Україні,

Комітет **вирішив**:

1. Схвалити рекомендації слухань у Комітеті на тему: «Розвиток законодавчих засад екологічного страхування в Україні» (додаються).
2. Направити рекомендації слухань у Комітеті на тему: «Розвиток законодавчих засад екологічного страхування в Україні» Кабінету Міністрів України, Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерству охорони здоров'я України, Міністерство аграрної політики та продовольства України, Міністерству розвитку громад та територій України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, Державному агентству водних ресурсів України, Державному агентству лісових ресурсів України та Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО

СХВАЛЕНО
рішенням Комітету з питань екологічної
політики та природокористування
від «30» червня 2021 р. № 88/12

РЕКОМЕНДАЦІЇ
слухань у Комітеті на тему: «Розвиток законодавчих засад екологічного
страхування в Україні»

Відповідно до Плану роботи Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування на період п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання 22.04.2021р. у Комітеті було проведено слухання на тему: «Розвиток законодавчих засад екологічного страхування в Україні».

Указом Президента України від 23.03.2021 № 111/2021 було введено в дію Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 23.03.2021 «Про виклики і загрози національній безпеці України в екологічній сфері та першочергові заходи щодо їх нейтралізації», яким серед першочергових заходів передбачено розроблення законопроекту про екологічне страхування.

Метою заходу визначено забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, підвищення рівня екологічної безпеки в зоні відчуження та посилення її бар'єрної функції.

Підґрунтям такого рішення стало щорічне зростання кількості техногенних аварій через зношений стан основних фондів промислових підприємств та низьку екологічну правосвідомість суб'єктів господарювання.

Одним із інструментів запобігання та відшкодування екологічної шкоди може бути екологічне страхування, яке широко застосовується за кордоном, зокрема, у Сполучених Штатах Америки, Федеративній Республіці Німеччина, Республіці Австрія, Французькій Республіці, Республіці Казахстан тощо.

Так, використовуючи страхові важелі, Французька Республіка, яка мала високий рівень забруднення через діяльність своїх енергетичних підприємств, змогла у 2020 році посісти п'яте місце у світовому рейтингу екологічно чистих країн.

Також, саме за допомогою фінансових ресурсів страховиків у Сполучених Штатах Америки вдалося компенсувати більшу частину збитків, завданих постраждалим особам внаслідок аварії на нафтовій платформі Deepwater Horizon, що сталася у 2010 році.

У Республіці Казахстан в рамках екологічного страхування успішно практикується страхове відшкодування збитків, завданих не лише довкіллю, але і життю, здоров'ю та майну осіб.

Запровадження в Україні екологічного страхування дозволить не лише забезпечити повне відшкодування екологічної шкоди, але й виконуватиме стимулюючу функцію для підприємств до вжиття заходів із запобігання аварійним

ситуаціям та дозволить реально втілити принцип «забруднювач платить», зменшивши обсяги витрат з державного і місцевих бюджетів на відновлення навколишнього природного середовища внаслідок впливу надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Відповідно до інформаційно-аналітичних матеріалів, наданих Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, існують три моделі обов'язкового екологічного страхування, до яких належать:

- модель обов'язкового екологічного страхування, що поширюється на деякі категорії підприємств-забруднювачів (передбачає: спеціальне ліцензування діяльності страхових компаній, що здійснюють страхування екологічних ризиків; встановлення співвідношення вартості страхового платежу та рівня еко-комплаєнсу; добровільність задоволення вимог уповноваженого контролюючого органу страховиками; перспектива погашення заборгованості перед бюджетом за шкоду, завдану навколишньому природному середовищу, у випадку вирішення спору між страховиками та уповноваженим контролюючим органом у судовому порядку);

- модель фінансового гарантування покриття збитків, завданих навколишньому природному середовищу (передбачає: запровадження вимоги наявності фінансової гарантії, виданої на суму потенційних збитків, для провадження планованої діяльності; стягнення збитків, завданих навколишньому природному середовищу здійснюється через фінансову установу-гаранта на підставі рішення суду);

- модель фонду екологічної безпеки (передбачає: сплату обов'язкових внесків до фонду екологічної безпеки підприємствами-забруднювачами навколишнього природного середовища; реалізацію проєктів з екологічної модернізації органами місцевого самоврядування та підприємствами-забруднювачами за рахунок фонду екологічної безпеки; відшкодування завданих збитків навколишньому природному середовищу за рахунок фонду екологічної безпеки).

Відповідно до позиції Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, найбільш прийнятною видається модель обов'язкового екологічного страхування, що поширюватиметься на деякі категорії підприємств-забруднювачів та передбачатиме створення резерву, який формуватиметься зі страхових платежів, які у разі відсутності страхових випадків повертатимуться страхувальникам або зараховуватимуться у суму майбутніх страхових платежів.

Слід відмітити, що ефективність функціонування екологічного страхування прямо залежить від належної роботи національної системи моніторингу еколого-техногенних ризиків, що може бути утворена поєднанням функціоналу державної системи моніторингу довкілля та системи моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій.

Таким чином, впровадження системи екологічного страхування в Україні разом із системою моніторингу еколого-техногенних ризиків дозволить досягнути таких стратегічних цілей, як реальне відшкодування шкоди, завданої навколишньому природному середовищу, незалежно від випадків неплатоспроможності підприємств-забруднювачів, та стимулювання екологічної модернізації виробничих процесів.

Виходячи з вищевикладеного, **Комітет вирішив:**

1. Інформацію з питання запровадження на законодавчому рівні механізмів та засад екологічного страхування в Україні взяти до відома.

2. Рекомендувати:

Кабінету Міністрів України вжити заходи, спрямовані на:

– розробку Державної стратегії розвитку екологічного страхування та Державної стратегії розвитку системи моніторингу еколого-техногенних ризиків на середньостроковий та довгостроковий періоди;

– дослідження впливу на надходження і витрати місцевих та/або державного бюджетів від впровадження в Україні екологічного страхування та функціонування системи моніторингу еколого-техногенних ризиків;

– підготовку проєктів нормативно-правових актів, необхідних для впровадження в Україні екологічного страхування та функціонування системи моніторингу еколого-техногенних ризиків;

Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України та Державній службі України з надзвичайних ситуацій:

– надати інформацію щодо кількості надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру в Україні, що спричинили наднормативні, аварійні викиди забруднюючих речовин та інший шкідливий вплив на навколишнє природне середовище та суми нарахованих і відшкодованих збитків, завданих навколишньому природному середовищу внаслідок таких надзвичайних ситуацій, за останні десять років.

Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерству охорони здоров'я України, Міністерству аграрної політики та продовольства України, Міністерству розвитку громад та територій України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, Державному агентству водних ресурсів України, Державному агентству лісових ресурсів України та Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру:

– надати пропозиції по впровадженню в Україні системи моніторингу еколого-техногенних ризиків на базі державної системи моніторингу довкілля та системи моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій.

3. Кабінету Міністрів України, Міністерству захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерству охорони здоров'я України, Міністерству аграрної політики та продовольства України, Міністерству розвитку громад та територій України, Державній службі України з надзвичайних ситуацій, Державному агентству водних ресурсів України, Державному агентству лісових ресурсів України та Державній службі України з питань геодезії, картографії та кадастру

поінформувати до 01 вересня 2021 р. Комітет Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування про стан реалізації рекомендацій.

4. Контроль за виконанням цього рішення покладається на заступника Голови Комітету Верховної Ради України з питань екологічної політики та природокористування, народного депутата України Криворучкіну О.В.

Голова Комітету

О. БОНДАРЕНКО